

робіт на замовлення; підвищення рівня обізнаності науково-педагогічних працівників щодо запобігання випадків академічних порушень; удосконалення системи оцінювання та ефективного виявлення порушень; підтримка ефективнішого нормативно-правового забезпечення, включно з більш послідовними і чіткими підходами до визначення та покарання усіх форм шахрайства. Студенти мають бути обізнаними в тому, що: не має значення, що обіцяють веб-сайти («100 % відсутності плагіату»), здача замовлених робіт як своїх власних є шахрайством і різновидом плагіату; покарання за шахрайство та плагіат будуть суворими; в університетах створені консультативні центри підтримки, і в стресових ситуаціях до них можна звертатися за роз'ясненням критеріїв оцінювання та ін. QAA рекомендує постійно проводити інформаційну роботу з студентами для формування усвідомленого відповідального ставлення до інтелектуальної праці.

Таким чином, основним завданням, яке Агенція забезпечення якості освіти є практичними підходами, які б виключали саму можливість і потребу академічного шахрайства та збільшували ефективність виявлення та покарання за шахрайство. Водночас це підкреслює важливість і надалі скеровувати студентів до доброчесної академічної поведінки як частини їхнього ефективного навчання (включно з ефективним оцінюванням) та усвідомлення наслідків неприйнятної академічної поведінки.

Список використаних джерел

1. Шлейхер Андреас. Найкращий клас у світі: як створити освітню систему 21-го століття / Андреас Шлейхер ; пер. з англ. Ганна Лелів. – Львів: Літопис, 2018. – 296 с.
2. The Quality Assurance Agency for Higher Education – 2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.qaa.ac.uk/docs/qaa/quality-code/plagiarism-in-higher-education-2016.pdf?sfvrsn=308cfe81_4

СОЧКА Т.П.,
МИХАЙОВА К.В.,
Мукачівський державний університет, Україна

НАСТУПНІСТЬ ЯК ПЕРЕДУМОВА СПАДКОЄМНОСТІ У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ

Важливим етапом у житті дитини є перехід з дитячого садка у школу. Це пов'язано не лише зі зміною середовища розвитку дитини, а і з відповідальними процесами самоусвідомлення, із зіткненням з новими проблемами, відкриттям у собі нових можливостей. У «Базовому компоненті дошкільної освіти в Україні» зазначено, що заклад дошкільної освіти відповідальний за процес соціального розвитку особистості, покликаний полегшити її входження в широкий світ і розвинути внутрішні сили, підкреслюється, що ключовим завданням є підготовка дитини до навчання в школі [1]. Тому дуже важливо, щоб у дитячому садку та сім'ї допомогли дитині усвідомити, заклад дошкільної освіти і початкова школа є ланками єдиної системи освіти та виховання, а все те, що чекає дитину у школі, є продовженням того, чим займалася, що опановувала вона раніше.

Елизавета Тихеева відмічала, що «старший ступінь дитячого садка на одну третину вже молодша школа, а молодший ступінь школи на одну третину дитячий садок» [2].

Саме в ці реалії закорінені принцип наступності, який, будучи одним із найголовніших психолого-дидактичних принципів, передбачає тісні взаємозв'язки дошкільної ланки освіти і початкової школи. Про це наголошують науковці, зокрема такі, як Л. Божович, Л. Венгер, Д. Ельконін, О. Запорожець, Н. Головань, В. Сухомлинський. В. Котирло, С. Ладивір, З. Борисова, О. Савченко та ін. Ці взаємозв'язки стосуються психофізіологічного розвитку дитини, формування її як особистості і вимагають узгодженості, послідовності змісту, форм і методів навчання і виховання. Саме у взаємозалежності і взаємній орієнтації двох послідовних освітніх ланок полягає неперервність, наступність навчання і розвитку. Готовність до навчання в школі – інтегрована характеристика психічного розвитку дитини, яка складається на завершення дошкільного дитинства і включає компоненти, що зумовлюють успішну адаптацію дитини до умов і вимог школи. Дане поняття розглядається у двох взаємопов'язаних аспектах: загальна готовність та спеціальна готовність дитини до навчання в школі. Загальна готовність включає фізіологічну, фізичну та психологічну, зокрема: мотиваційну, емоційно-вольову, інтелектуальну та соціальну; а спеціальна – розвиток мовлення, підготовка до засвоєння грамоти, формування початків математики, підготовка до письма та формування уявлень про навколишній світ. Отже, шкільна зрілість – це рівень морфологічного і функціонального розвитку, який забезпечує виконання дитиною вимог систематичного шкільного навчання. Дошкільний заклад разом із сім'єю повинен забезпечити належний рівень соціально-психологічної адаптації до навчання в школі, тобто зробити так, що дитина позитивно ставилася до школи, адекватно сприймала правила і вимоги; легко засвоювала програмовий матеріал; уважно слухала вказівки, пояснення вчителя; охоче і сумлінно виконувала доручення вчителя; виявляла високу активність до самостійної учбової роботи; старанно готувалась до всіх уроків; впевнено почувала себе в колективі, дружила з багатьма однокласниками [3]. А це можливо, коли в дошкільному віці з боку сім'ї та дошкільного закладу здійснюється правильне виховання дитини, використовуються ефективні методи виховання, уміння дитини спілкуватись з дорослими та однолітками, адекватне усвідомлення свого положення у групі однолітків.

Наступність забезпечує поступовий перехід від попереднього періоду до нового, поєднання щойно здобутого дитячого досвіду з попереднім. З одного боку, вона передбачає спрямованість навчально-виховної роботи в дитячому садку на вимоги, які будуть пред'явлені дітям у школі, а з іншого – на опору учителя на досягнутий рівень розвитку дитини у дошкільному віці.

Наступність утворює простір для реалізації у педагогічному процесі дитячого садка і школи єдиної, динамічної та перспективної системи виховання і навчання, що сприяє зближенню умов виховання і навчання старших дошкільників і молодших школярів. Завдяки цьому забезпечується перехід дошкільнят до нових умов шкільного життя.

Головною умовою забезпечення наступності у вихованні і навчанні є спрямованість педагогічного процесу дитячого садка і школи на всебічний розвиток особистості дитини. З огляду на це необхідний зв'язок програм, методів і форм навчання у закладах дошкільної освіти і початковій школі. Однак структура навчально-виховного процесу має свою специфіку у закладі дошкільної освіти і школі. Елементи навчальної діяльності, що формуються на заняттях у дитячому садку, забезпечують успішність навчання у школі. У свою чергу шкільне навчання повинно забезпечити взаємозв'язок, розширення, поглиблення й удосконалення отриманих у дитсадку знань, умінь і навичок.

З проблемою наступності навчання і виховання пов'язана проблема їх перспективності. Якщо наступність означає врахування рівня розвитку дітей, з якими вони прийшли до школи, опору на нього, то перспективність навчання і виховання полягає у визначенні пріоритетних напрямів підготовки дітей до школи. Наступність є передумовою спадкоємності навчання і виховання – врахування школою рівня знань, умінь і навичок дітей, їх подальший розвиток; перехід від навчально-ігрової до навчальної діяльності.

Наявність внутрішнього зв'язку в змісті навчально-виховної роботи, методах педагогічного керівництва, формах організації діяльності у дитячому садку і молодших класах школи забезпечує цілісність процесу розвитку, навчання і виховання дитини.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти. // Вихователь-методист дошкільного закладу. Спецвипуск. – 2012. – 26 с.
2. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка. / Поніманська Т.І. – К., 2006. – С. 409 – 432.
3. Любарська І. Співпраця дошкільного закладу і родини у контексті підготовки дитини до школи: [монографія] / І. Любарська. – К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. – Вип. 15. – 62с.

СПОДАР З.І.,
СТАХІВ М.О.,

Львівський національний університет імені Івана Франка

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА ЯК НАПРЯМ МОДЕРНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Динаміка функціонування суспільства у XXI столітті вимагає постійного оновлення попередньо засвоєних знань, умінь і навичок, що є запорукою професійного успіху. Професійний розвиток і вдосконалення працівників освітньої сфери є особливо актуальним, оскільки результат їхньої праці слугує підґрунтям для створення міцного фундаменту освіченості майбутніх поколінь, адже школа XXI століття повинна бути унікальною установою з власним ім'ям, своєю концепцією, своєю філософією функціонування.

За останні десятиліття обсяг знань багаторазово зріс, кардинально змінилася система генерації та передачі їх. Теоретичні знання щорічно оновлюється

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>